

Posamezna številka v Ljubljani in Trstu 4 vin.

"JUTRO" izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

Telefon številka 118.

JUTRO

NEODVIŠEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin.

Uredništvo in upravnistvo je v Frančiškanski ulici 8. Oporisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Zgodovinska seja hrvatskega sabora.

Na Hrvatskem se godijo reči, ki bodo morda po svojih posledicah pritegnile na se pozornost cele Evrope, že sedaj pa vzbujajo velik interes vse javnosti v monarhiji, posebno pa na celim slovanskem jugu, ne glede na državne meje.

Čudno so se zasukali v poslednjem času dogodki na Hrvatskem. Od kar je pri večini naroda hrvatskega in srbskega imena prenehalo medsebojno sovražstvo, zasedajo po sovražnikih Hrvatov in Srbov, a na mesto tega so vstala stila bratska ljubezen in je zavzela srbsko-hrvatska koalicija, rezultat te spremembe v odnosih med Hrvati in Srbi, se je začela Hrvatska emancipirati od budimpeštanskega vpliva in nastopati pot, ki vodi k popolni ravnopravnosti Hrvatske in Ogrske.

Naravno je, da je Hrvatska, oziroma njena reprezentantinja hrv.-srbska koalicija, nalezela na odpor Ogrske, ki si je že domisljala, da je Hrvatska enkrat za vselej pridobljena za njo in da je samo vprašanje časa ko se Hrvatska popolnoma vtopi v "edinstveni" madžarski državni. Madžarji so pač računali s tem, da bodo z nasilji vdušili na Hrvatskem vsak odpor, niso pa pomišljali na to, da je bila Khuenova vlada mogoče samo radi srbsko-hrvatskega spora, ki je slabil odporno moč Hrvatske, ki ga pa — ni bilo več.

Za to je nastal boj, ki je Madžarje iznenadil. Delegati hrvatskega sabora v skupnem državnem zboru so zapustili Budimpešto in v domovini so bili sprejeti v triumfu: vse ljudstvo je bilo za njimi, a hrvatsko-srbska sloga, ta največja nevarnost za vsak protinacionalni režim na Hrvatskem se je še bolj utrdila!

Madžarji so poslali v Zagreb Rakodczya, ki naj kot ban pomiri Hrvatsko, a mož je bil celo družabno bojkotiran! Prišel je baron Rauch in na zagrebškem kolodvoru so ga sprejeli s pesmijo: "O, du lieber Augustin — — —"

Madžarji so kmalu sprevideli, da Hrvatske ne pokorijo, dokler živi v Hrvatih in Srbi ena duša in na to so hoteli zasejati med njih zopet seme razdora. Rauch je za to insceniral "veleizdajniški" proces, pri katerem je razvil do virtuoznosti vso svojo krutost in se je delal pri tem velikega hrvatskega rodoljuba, ki preganja Srbe za to, ker hočejo ti baje uničiti Hrvatsko!

Hrvati so bili pametni in so sprevideli takoj, da Rauchu ni za Hrvatsko, nego za madžarske interese, ki jim je bila hrvatsko-srbska sloga tako nevarna. Velika večina Hrvatov je za to obsodila Raucha, postavila se na stran preganjanih Srbov in mesto da bi postal famozni zagrebški proces grob hrv.-srbske sloge, kakor so to pričakovali v Budimpešti in na Dunaju, se je ta Hrvat in Srbov toliko potrebna sloga še bolj utrdila, utrdila tako močno, da je ne razruši nobena sila več.

Temu je sledil Friedjungov proces — nova blamaža za Raucha in njegove gospodarje v obeh prestolnicah dvojne monarhije. Rauch je moral iti, a njegov naslednik Tomašič je moral — pakirati s hrv.-srbsko koalicijo, ker brez sporazuma z njo si ni upal prevzeti časti hrv. bana!

Ali Tomašič je bil nelojalen in je kmalu pretrgal sklenjeni pakt. Nove volitve, ki so morale priti kot naravna posledica spora med vlado in koalicijo, mu niso dale večine, ki bi mogel vladati z njo brez srbsko-hrvatske koalicije, ali celo proti nji. Zasedanje sabora se je moralo zaključiti in še le pretekli ponedeljek je bilo zopet otvorjeno.

In sedaj se je zgodilo ono, radi česar smo imenovali to sejo — zgodovinsko. Ban Tomašič je hotel na vsak način, da bi se takoj volili delegati v skupni ogrsko-hrvatski državni zbor, a koalicija je predlagala izvolitev posebnega odseka, ki naj prouči vse kršitve zakona od strani ogrske vlade, in sabor naj potem odloči, ali sploh še pošlje delegate v Budimpešto.

To bi pomenilo pretrgati vezi med Hrvatsko in Ogrsko in posebno klerikalni frankovci, zavezniki naših klerikalcev, so bili v veliki zadregi, ker sedaj bi se to, kar so oni zahtevali vedno takrat, kadar tega ni bilo mogoče izvesti radi nagodbene večine, lahko izvedlo, ako bi oni bili pošteti in bi glasovali s koalicijo, kakor so to storili starčevičanski disidenti.

Klerikalne frankovce in poslance "kmetijske" stranke Stipe Radiča, ki je tudi zaveznik naših klerikalcev, je hotel rešiti iz velikanske zadrege, ban Tomašič s tem, da je očital koaliciji, da je za to nasprotna izvolitvi nove delegacije, ker ji je žal za dijete v skupnem državnem zboru, a na to so odgovorili poslanci koalicije s tem, da so takoj odložili mandate v skupnem državnem zboru.

Tomašič in njegovi zavezniki so bili poraženi. Klerikalni frankovci in Radičevci so videli, da se morajo razkrinkati, ker sedaj so morali očitno pomagati svojem gospodarju Tomašiču.

Naslednji dan je bila volitev delegacije. Radičevci so glasovali za Tomašičeve kandidate, a frankovci so, da bi omogočili izvolitev, zbežali iz dvorane, tako, da je Tomašič zmagal z dvema glasovoma večine! Da so frankovci glasovali proti, bi doživel Tomašič sramoten poraz, a zveza med Hrvatsko in Ogrsko bi bila pretrgana.

"Radikalni" hrvatski klerikalci so torej razkrinkani. Oni so omogočili s tem, da so zbežali iz dvorane, izvolitev delegatov sa skupni ogrsko-hrvatski državni zbor in s tem so podaljšali sedanje nagodbeno stanje proti kateremu so toliko gmelji, za bog ve, koliko časa. "Slovenec" bo, seveda, še dalje navduševal svoje pristaše za

zvezo s temi "radikalnimi" izdajalci, ki so dostojni slovanskih klerikalcev, svojih duševnih voditeljev.

Bodočnost klerikalizma.

Ko je papež Pij X. zasedel papeški prestol, je izdal parolo: vse prenoviti v Kristusu. Kaj bi se reklo vse prenoviti v Kristusu, to ve vsak, ki je kdaj čital ali slišal evangelij. Reklo bi se to: osvoboditi vero in cerkev od klerikalnih mešetarjev in barantačev ter vrniti se k krščanski priprostosti, ponižnosti in ljubezni. Kajti s kupčijami in s politiko ni imel Kristus nič opraviti, ni imel niti bogastva niti posestva, ni imel niti hranilnic niti posojilnic, ni se prepiral ne s tem ne z onim, ni drl ljudi, ni iskal oporok, agitiral ni pri volitvah, društev ni ustanavljal, shodov ni prirejal, samo dobrote je delil, ljubil je vse, odpustil vse in je učil druge ljubezni in ponižnosti. Kaj bi se torej reklo vse prenoviti v Kristusu? To da bi ljudje in pred vsem klerikalci postali Kristjani. Toda papež je drugače mislil. Vse prenoviti v Kristusu je pomenilo — vse poklerikaliti. Kar se ne da izlepa, mora iti s silo. Od takrat namreč so začele iz Rima kar deževati razne odredbe in okrožnice, ki so imele namen s silo upogniti cel svet pod papeževе noge. Nazvalo se je to boj proti modernizmu. Modernizem je postala strašna beseda. Proti modernizmu je obrnil papež svoj bol. Papež se je bal moderne vede, ki je pokazala razne cerkvene dogme in nauke v čudni luči in je odkrila tudi cerkveno zgodovino in njeno preteklost. Kristus se ni bilo treba bati te vede, ker njegov nauk obstaja v kljub nji jasten in čist, zbal pa se je je papež, ker je ta veda odkrivala stare laži. Ako bi papež hotel vse prenoviti v Kristusu, bi moral pustiti vedo, da svobodno preiskuje med resnico in lažjo in da popravi, kar je zakrivila preteklost, ker le na ta način bi se dalo "vse prenoviti". Toda papež se je zbal te vede in je začel boj proti učenjakom, proti t. zv. modernistom in posebno proti onim teologom, ki so skušali na podlagi znanstvenih dokazov ovreči zastarele nauke in nazore, ki so nastali v preteklih časih. Ko niso vsi opomnili iz Rima nič pomagali, je izdal papež ukaz, da se morajo vsi teologi zapriseči proti modernizmu, t. j. da prisežejo, da ne bodo priznali nikakih znanstvenih nauk, ki jih cerkev ne prizna. Tako je hotel papež vse prenoviti. In kaj se je zgodilo? Razumni teologi si niso dali vzeti svoje svobode na znanstvenem polju in mnogo jih je odreklo prisege. Zborovanje vseučiliških profesorjev je sklenilo, da ne more biti noben teolog član društva vseučiliških profesorjev, ako priseže, ker se s tem odreče vsej vedi in uči samo to, kar papež zapove. Vsak dan čitamo po časopisih od novih slučajih, da so teologi odpovedali prisego. Posledica tega bo, da bo nastal razpor med oni-

mi, ki so prisegli in med onimi, ki nečejo priseči. Pritisk od rimske strani je vzbudil odpor. Pri nas smo dobro čutili rimske zapovedi: ljubljanski škof je hotel s svojimi pastirskimi listi in z raznimi brošurami tudi "vse prenoviti". Postali smo namreč moderni. Bojeval se je najprej zoper napredno časopisje, potem zoper razna društva in nazadnje je izdal svoje nove nauke, po katerih je hotel imeti pravo krščansko življenje. Zvest pomagatelj papežev je tudi bivši tržaški škof Nagl, ki je v zadnjem času izdal na Dunaju ukaz glede t. zv. katoliških društev. V katoliška društva je namreč tudi zašel modernizem, in ta strah je splašal Nagla, da je izdal posebne ukaze, po katerih se stavijo katoliška društva pod cerkveno nadzorstvo, tako da t. zv. katoliška društva niso nič drugega nego navadne bratovščine ali pa razni cerkveni redovi. In kaj se je zgodilo? Klerikalni dijaki so protestirali proti Naglu, ker so hoteli varovati svobodo društev, ki jo določuje državni zakon. Pritisk od škofove strani je rodil pri nas odpor, pritisk na Dunaju od Naglove strani je rodil odpor. Kako bo torej s prenovljenjem. Prenovljenje se vrši toda v odporu proti Rimu.

Sedanje gibanje v cerkvi spominja na protireformacijo. Takrat so se ljudje ravno nekoliko opomogli izpod cerkvenega jarma — kar je bila zasluga vnetih reformatorjev — prišli so jezuiti in so uničili vse. Toda človeški duh ni trpel pritiska in papež sam je moral razpustiti jezuitski red. V preteklem stoletju so se probujeni narodi komaj nekoliko zopet otresli rimskih verig, narodne kulture so zrastle z napredkom — in tu je prišel papež, začel je boj proti modernizmu vedano in je hotel vse preno-

viti. Oni ki stoje v njegovi službi, to so klerikalci, morajo iti proti kulturi, tudi proti narodni kulturi, proti napredku — cerkev jim mora biti več, nego narod.

Tako je klerikalizem napredoval, v odporu pa, ki ga je doživel pri zaprezi teologov in pri protestih od strani klerikalne krščanske socialne dunajske mladine, se da sklepati sledeče: En del današnjega klerikalnega sveta pojde s papežem, z Naglom, z Jegličem čez drn in strn, ker jim tako velevala katoliška disciplina, borili se bodo proti moderni vedi, proti napredku, proti narodnosti — kajti tudi narodnost je nekaj modernega, po katoliških naukih celo nekaj poganskega — drugi pa bodo šli svojo pot z napredkom časa in bodo hote ali nehoče prišli s papežem in s cerkvijo v konflikt.

Tako se bodo množile napredne vrste in v klerikalnem taboru bo ostala fanatična peščica onih, ki so hoteli vse premeniti v Kristusu, pa so s tem mislili uresničiti le absolutno papeško vlado nad narodi in državami. Med temi bodo seveda v prvi vrsti slovanski klerikalci. Oni se pokore vsemu in ne taje nikjer, da jim je klerikalizem več, nego njih narod.

Pri svojem vseobnavljanju papež ni pozabil, da so imeli papeži včasih svojo državo. Kristus je sicer ni imel, ampak to nič ne de: papeži so jo imeli. Zato jo hoče papež obnoviti. To ravno najlepše kaže, da papež ne misli s prenovitvijo onega preprostega krščanstva, ki ga je učil Kristus, ampak da misli obnoviti ono srednjeveško moč papežev, ko so vladali papeži nad kralji in cesarji in so gospodovali Rimu in svetu, kot pravi potomci rimskih cesarjev. Letos obhaja Italija 50 letnico svojega združenja in

Kranjska

šparkasa:

"V Kočevskem mestu" živi mladenič ino pase čredo tvojo. Njegova dela niso prijazna mojim očem, pahnila sem ga iz svojega srca. Pojdi ino stori tudi ti tako."

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetek.

— Jaz, milostljiva. Ovdala sem in ... obtožujem Rolanda Kandiana, da je hotel razrušiti državo s tem, da bi ugonobil člane Desetorice drugega za drugim ...

Obtožba je bila tako strašna, da so še sodniki vzdihli od groze.

Leonora je z brezumno gesto odpahnila lase, ki so ji pokrivali čelo. Noben krik se ji ni dvignil iz stisnjenega grla. Z istim tihim in drhtečim glasom kakor prej, je zamrmrala:

— Dokazite ... Takšno podlost ... Oh, gospa, vi niste ženska, ker morete izustiti takšno nezmislno obtožbo ...

In nenadoma se ji je vrnila vsa njena energija:

— Gospodje sodniki! Vi jo slišite! Ali je to verjetno? Povejte vi, ki poznate Rolanda! ...

— Dokazem naj! Je vzdihnila kurtizana, kakor da je slišala samo to besedo. Dokazem naj še, ko sem vendar sama prišla zaroti na sled. Videla sem ga z lastnimi očmi, slišala s lastnimi ušesi ...

— Videli? ... Slišali? ... Kje to? ...

— Pri sebi! Je dejala Imperija.

Krik krutega obupa se je izvil Leonorinemu grlu.

Planila je h kurtizani, prišla jo za roko in uprla svoje oči v Imperijine.

— Pri vas! ... Vi pravite, da je Roland prišel k vam? ...

— Kaj je to čudnega? ... Prihajal je vsak večer nekoliko po polnoči ...

Trepet je izpreletel vse deklinske ude. Čutila je, kako se ji je napravil zastor pred očmi; nepoznana bolečina jo je spekla v prsih, in za senci ji je burno udarila kri. Z glasom, ki bi bil še v tigrjih vzbudil sočutje, ker ga je vzbudil v sodnikih, je zajecljala:

— Gospa ... imejte usmiljenje! Ne igrajte se z mojim

obupom ... Resnico ... povejte mi resnico ... recite mi ... da sem napak slišala ... napak razumela ... in da Roland ni prišel k vam! ...

— Pri meni so se zgodile te reči, je odgovorila Imperija hladno. Pri meni je Roland Kandiano sinoči pričel izvrševati svoj naklep, s tem, da je umoril enega izmed vas, gospodje sodniki! ...

Zamolko mrmranje je šlo po sedežih, in vse oči so se obrnile na prostor, ki je bil nezaseden.

— Davila je bil umorjen! Je oznanil Fokari, z glasom, ki je odmeval kakor grom.

Leonora se je umaknila, tiščéča si roke na senci, oči neodoljivo priklenjena na kurtizano.

Oh, ta katastrofa, ki jo je slutila naprej!

Popolna, nepopravljiva nesreča je bila zdaj tu nad njeno glavo!

In ne more se je ogniti!

Zadeta je, do smrti v dno srca, ranjena v svoji ljubezni! Najraje bi bila prestala gledati, prestala poslušati ...

Toda poslušala je do kraja ...

In je slišala strašno resnico, ki jo je Imperija razlagala sodnikom. Imperija pa je govorila:

— Preostaja mi samo še, gospodje, da vam povem, zakaj je Roland Kandiano odstranil Davilo prvega med vami ... Nesrečni Davila umira v moji hiši. Gotovo je, da ne bo učakal jutrišnjega dne ... Zgodilo se je pa takole: Roland Kandiano je zalotil Davilo pri meni, v moji palači. Prebodel ga je z bodalom.

Kajti vsakdo ve, da je bil izmed vseh mojih ljubimcev Roland Kandiano gotovo najbolj zaljubljen in najbolj ljubosumen ...

Leonorim ustnicam se je izvil tako žalosten jok, tako pretresajoča tožba, pričujoča o uničenju vse njene sreče, da se je trepet sočutja razširil po vseh sedežih Desetorice.

Bledi in nemi so sodniki poslušali to ječanje, ki je prihajalo čimdalje tišje, kakor da bi se Leonora pogrezala v morje neskončne bridkosti.

Imperija se je sklanjala naprej. Tudi ona je poslušala z vso svojo dušo.

Njene ustnice so se krivile v zlovesčem usmevu ter kazale bele, ostre zobe ...

In zdelo se je, da se nabira tudi v nji ihtenje ter ji hoče raztrgati grud! ...

Ihtenje groze in obupa, v srcu ženske, ki je žrtvovala svojo ljubezen ljubosumnosti ter volila smrt ljubljenega človeka, samo da napravi svoji sovraženi tekmi trpljenje! ...

Nezavestna, poražena od enega tistih prevratov duše, ki izkoreninjajo čustva, kakor orkani izkoreninjajo drevje po šumah, je stopala Leonora proti vratom, in v pretečem ji poginuj nje-nega uma je živela samo še ena misel;

Iti daleč, daleč od tod ... bežati ... iti na konec zemlje, v kraj, kjer je nihče ne bi videl ... iti tja in umreti, sama, daleč od vseh, umreti s tistim bridkim ječanjem na ustnicah, ki se ji je izvijalo, ne da bi ga sama slišala ...

Prišla je do vrat.

Altieri jo je požiral z očmi.

Imperija je zasledovala vsakotero njeno kretnjo z veseljem, ki je bilo morda strašnejše od globoke bolesti.

Pogledi vseh sodnikov so se upirali v Leonoro.

Odrpila je vrata.

In že je imela izginiti.

V tem trenutku je obstala kakor okamenela od bliskovite, brezumne nade, s krikom radosti, ki je ni mogoče popisati! Tudi Altieri se je obrnil; toda on je bil bled od strahu! Obrnila se je tudi Imperija, toda mrtvaškobala od groze.

Kajti sluga je bil skozi druga vrata stopil v dvorano.

In ta sluga je naznanil s svojimi mirnim glasom:

— Gospodje sodniki, plemeniti Ivan Davila prihaja na svoje mesto, ki ga zavzema med vami! ...

Davila! ... Ivan Davila je prihajal! ...

Kakšna čudežna sila mu je omogočevala ta korak? ... Kako je prihajal? In zakaj? ... Česa je hotel?

Kaj je hotel? ... Maščevati se nad Imperijo! Storit, da bi ona trpela vsled njegovega trpljenja in umrla od njegove smrti.

Kolikor duše, življenja in diha je še bilo v njem, vse se je združevalo v gnevni volji:

Maščevati se nad Imperijo!

In, zaradi maščevanja nad Imperijo, rešiti Rolanda Kandiana! ...

(Dalej.)

pri tej priliki hoče papež izdati zopet okrožnico, v kateri bo protestiral proti temu, da je Italija vzela Rim. Da bi svoj protest še bolj utrdil, je papež dal na znanje, da ne bo sprejel nobenega katoliškega vladarja, kateri bi v tem letu obiskal italijanskega kralja ali se pridružil velikemu narodnemu slavlju, ki ga bo slavila Italija. Tudi avdienco se ne bodo delile, da bi manj ljudi prišlo v Rim, sploh se bo agitiralo: letos ne v Rim, ker slavi Italija 50letnico svoje samostojnosti.

V tem se vidi vse prenovljenje v Kristusu. Nestrpnost do drugovercev, kakor jo kaže bartolomejska okrožnica, kjer se napadajo protestante, sovraštvo do moderne vede, ki je prinesla človeštvu toliko dobrega ter mu odkrila svet resnice in pravice, in boj proti Italiji, ki je po pravici vzela Rim, ker je pisano: moje kraljestvo ni od tega sveta.

Zato papežve enciklike, okrožnice, zapovedi itd. ne bodo dosegle svoj namen, nasprotno bo odpor, ki nastaja proti njemu in njegovim pomagačem, izgnal boljše sile iz klerikalnih vrst in ljudje bodo iskali drugo pot obnove: v delu in ljubezni do bližnjega, v resnici in pravici.

Vsak obroč se da le tako dolgo nabijati — da počti. Odpori in protesti proti papežu, Naglu in drugim so podobni pokanju.

Iz slovenskih krajev.

Iz Mirne na Dolenjskem. „Kar se je Janežek naučil, to Janež zna“, pravi pregovor; in po pravici. Bivši obratovodja pri premogovniku v Krmelju Flatschat je našel svoje novo mesto pri nas na Mirni. Tu so namreč odkrili na posestvih gospe Hotschever iz Krškega rujav premog. Prišlo se je z delom in Flatschat je postal nekak direktor pri rudniku, če ga smemo tako imenovati, ki so ga krstili „Rosaliengrubenfeld“ Neudegg. Premog je prav vrh zemlje in nekateri trdijo, da je videti lepši in boljši od krmeljskega. Kateri premog je v resnici boljši, more vedeti oni, ki poskusi oba. Vendar je postal krmeljski „Werk“ zelo ljubosumen na mirniški „Werk“, ki je v svojem prejšnjem mestu. Delavce plačuje jako neredno (ima jih 20 do 30). Podjetje pa ki ne more redno in pošteno plačevati svojih delavcev, se nikakor ne more imenovati uspešna. Še manj se da govoriti o dobičku. V bolehavosti je docela podoben sinček očetu. Kateri bo preje končal svoje mučno življenje se ne ve, sposobna in zrela za v penzijo pa sta eden bolj kot drugi.

Iz Metlike. Šuklje v Metliki. Celi teden so agitirali po belokranjskih cerkvah za Šukljetov shod v Metliki. No posrečilo se jim je spraviti lepo število poslušalcev v malo dvorano konsumnega društva, toda bilo je več radovednežev, ki so hoteli videti nekdanjega velikega liberalca, ki so ga včasih z godbo spremljali po Metliki. Dasi ravno bi moral priti na shod tudi Jarc, ga vendar ni bilo, ker mu je bilo mogoče še slabo po razsodbi novomeškega sodišča. Šuklje je govoril na shodu še precej mirno. Čutil je pa potrebo, da se opraviči pred zborovalci, zakaj tolikokrat barvo menja; pripeljal je že zopet železnico v Belokrajino in

zopet obljubljal tovarno za sladkor. Oj ti sladka Bela Krajina še med se bo cediti po tvojih livadah za vlade Šukljeta: In tako je šla ena obljuba za drugo, ko so pa kmetje shod zapuščali, so zmajevali z glavami, češ to nam je Šuklje povedal že pred 20 leti, pa še danes nič ni. Najbolj navdušeni klerikalni kmetje so dejali, da to vse skupaj nič ni, kar Šuklje pripoveduje. Shod je napravil najslabši vtis na vse zborovalce. Gosp. Šuklje, časi se tudi izpreminjajo!

Godbeni klub v Metliki. Kar se je še pred nekaj leti zdelo vsakemu skoraj nemogoče, to se je danes uresničilo. Pod vodstvom neumorno delavnega in za godbo zelo navdušenega G. Milana Guština se je povslep pred kratkim časom ustanovljeni godbeni klub na zelo visoko stopnjo, tako da je postal med občinstvom splošno najbolj priljubljena godba. Posebno je razočaral občinstvo o priliki prireditve telovadnega odseka „Belokranjskega Sokola“ v Gradcu, kjer je igral neumorno do pozne ure zvečer in ko je prišel čas odhoda, se je občinstvo nerado ločilo od lepe godbe ter prirejalo „godbenemu klubu“, zlasti kapelniku gospodu Milanu Guštinu prisrčne ovacije. Zelim godbenemu klubu, da bi se krepko razvijal v tej smeri, a želimo da bi zlasti Metličani krepko podpirali „godb. klub“ ter mu posebno v gmotnem oziru priskočili večkrat na pomoč ter mu tako omogočili lahek razvoj.

Belokranjski Sokol priredi 2. februarja v prostorih „Narodne čitalnice“ veliko maskerado „Narobe svet“. Naj nihče ne zamudi prilike pogledati si prihod sv. martinškega župana s sijajnim spremstvom, ki bo ta večer vlačil nad zbranim občinstvom. Za slavnostno sejo bo dvorana primerno okrašena in gotovo se bode vsakemu nudila prijetna zabava.

Slovanski jug.

Zasedanje jugoslovanskih parlamentov. Pretekli ponedeljek je bil na slovanskem jugu zelo interesanten. Popolnoma slučajno so se na ta dan sestale štiri jugoslovanske zbornice: hrvatski sabor, bosensko-hercegovinski sabor, srbska skupščina in bolgarsko sobranje. O dogodkih v hrvatskem saboru prva dva dni smo že poročali. Kako velikanskega pomena so ti najnovejši dogodki v hrvatskem saboru, smo povdarili že v današnjem uvodniku. Faktum je, da bodo rodili posledice, ki bodo igrale veliko vlogo pri razvoju bodočih političnih razmer na Hrvatskem. — Kako razpoložena vlada v bosenskem saboru, še ni natančno znano. O konfliktu med vlado in sabsorskimi poslanci radi neparlamentarnega postopanja smo že poročali. Spor se je sicer pozneje malo ublažil, ker so nekateri hrvaški in muslimanski poslanci dali vladi ugodno izjavo, dočim so srbski poslanci odločno vstrajali pri svojih zahtevah, ne verujoč več vladnim obljubam, ki še sedaj več zakonov ni predložila cesarju v potrjenje, dasi bi vsled svojih prvotnih obljub to morala storiti. To stališče srbskih poslancev pomeni močno opozicijo proti vladi, ki se je občutila že takoj prve dni sabsorskega zasedanja. Ko so se namreč čitale nekatere došle vloge, med katerimi se je nahajal tudi sankcionirani zakon o uradniških pokojninah, so Srbi glasno spraševali, kaj je z lovskim in drugimi zakoni, katere je vlada istotako obljubila predložiti v sankcijo. Vsekakor je jasno, da stopijo Srbi v najostrejšo opozicijo, če ne bo vlada v zadnjem trenutku izpolnila njih zahtev. Verjetno je tudi, da se jim pridružijo tudi Hrvati Mandičeve „Hrv. zajednice“. — Srbska skupščina je po-

stavila na dnevni red vprašanje glede spremembe skupštinskega poslovnika. Ker je tozadevno med vladajočimi radikalnimi strankami prišlo že do sporazuma, bo glavna debata, katero je otvoril gospodarski minister Jaša Prodanič hitro končana. — V bolgarskem sobranju so na dnevnem redu jako važne stvari. Razen izrednega proračuna in nekaterih manjših zakonskih predlogov, je treba v tem vprašanju rešiti tudi dve veliki državni vprašanji: vprašanje o veliki narodni skupščini, ki mora odobriti proglasitev kneževine v kraljevino, ki se je izvršila 1. 1908. in končno rešitev vprašanja glede izročitve stambolovističnih ministrov sodišču. Zasedanje se bo končalo namreč najbrže že dne 23. februarja. — Do tega dne mora posebna komisija, obstoječa iz 12 poslancev, zbrati vse prestopke obtoženih ministrov in jih nato kot pravno formulirane predloge predložiti sobranju, ki bo potem sklepalo, ali se obtoženci izroče sodišču ali ne. Dvotretinska večina bo potem odločila, kateri od obtoženih ministrov se imajo izročiti sodišču, kateri pa od obtožbe oprostiti. Toda že iz zadnje debate o tem vprašanju v sobranju, se lahko sklepa, da pridejo vsi obtoženci pred sodišče.

Srbske brzostreljne baterije. Pri poročilu finančnega odseka srbske skupštine se je prečital tudi zakonski predlog, naj se naroči 15 brzostreljnih gorskih baterij. Za nabavo bi se vporabila onih 680.000 kron, katere je prinesla prodaja stare municije. 1.400.000 kron pa bi se vzelo od zadnjega 150 milijonskega posojila. Ostanek 200.000 kron pa bi se vporabil za nabavo strojev in rezervnih delov.

Sarajevo ima po najnovejšem ljudskem štetju 51.950 prebivalcev, torej za 13.860 več nego l. 1895 (brez vojstva). Od teh je mohamedancev 18.460, pravoslavni Srbov 8360, katoliški Hrvatov 18.000, židov 6440 in drugih 690. — Mostar ima 16.370, Banjaluka 14.900, Tuzla 12.370, Travnik 6680 in Bihać 6200 prebivalcev.

Belgrad ima po zadnjem ljudskem štetju nad 90.000 prebivalcev.

Splošni pregled.

Italijanska pravniška fakulteta je predmet daljšemu članku v „N. Fr. Presse“. Tam se trdi, da fakulteta že obstoji in sicer postavno in podlaga zanjo je ostala ista kakor ob času, ko so v Inomostu italijanski profesorji predavali. Kajti v proračunu za visoke šole eksistira še vedno italijanska pravniška fakulteta in finančno ministrstvo mora plačevati stroške čeprav profesorji ne morejo izpolnjevati svojega poklica. Celo remuneracija za profesorja nemščine na tej fakulteti se nahaja v proračunu, le fakultete ni, ker je od leta 1904. brez strehe. Tako „N. Fr. Presse“. 4. novembra 1904. so namreč nemški študentje pravniško fakulteto v Inomostu demolirali. „Union“ piše k temu: Torej bi si bila vlada lahko prihranila cel boj za to fakulteto, ki je onemogočilo delavnost parlamenta, s tem, da bi bila v Inomostu najela kako hišo, kjer bi bili profesorji lahko nadaljevali svoja predavanja in vprašanje laške fakultete bi bilo rešeno. Toda vlada tega ni smela storiti, zakaj ne, je znano. Zakonito ni bilo prepovedano, da bi vlada ne bila smela popraviti vrata in okna, ki so jih razbili nemški študentje in nahujskani ljudje v oni hiši v Inomostu, kjer se je nahajala pravniška laška fakulteta, celo morala bi bila to storiti, ker v ustavni državi vendar ne sme vladati poulični mob. Toda demolirana laška fakulteta je bila proglašena za nemško posest in

vlada ni bila toliko močna da bi uveljavila zakon proti nezakonitemu nasilju. Laški profesorji so plačani, ne smejo pa učiti, ker tega ne dopusti nemški terorizem in delavnost parlamenta se razbije ob vprašanju za laško fakulteto. „N. Fr. Presse“ govori pri tem o laških zaveznikih, kakor da niso bili Nemci, ki so svojim zaveznikom razbili fakulteto in tako napravili teško rešljivo vprašanje laške fakultete.

Shodi za drugo češko univerzo se začno v bližnjih dneh po vseh večjih čeških mestih. Društvo čeških vseučiliških profesorjev je sklenilo prirediti shode v Pragi, v Plzni, v Taboru, v Pardubicah, v Kraljevem Gradcu, v Hrudimu, v Kolínu, v Časlavi, v Nimbргу, v Mladí Boleslavi, v Trebiču, v Prerovu, v Kromerizu, v Prosnicah, v Brnu itd. Na vseh shodih bodo govorili vseučiliški profesorji in hočejo s tem vzbuditi v najširših vrstah zanimanje za drugo češko univerzo.

Nova reforma poroča, da se je **predsednik poljskega kluba Lazarski** izrazil, da bo že v tork posegel v proračunsko debato in bo povedal kako stališče zavzema poljski klub napram aktualnim vprašanjem. Glede vodnih zvez je rekel Lazarski: Najprej moramo čakati, kako stališče zavzame stranke. Stališče je težko, toda poljski klub bo ostal pri svojih zahtevah, kakor druge stranke ostajajo pri svojih.

Stapinski je označil na shodu v Głovinki stališče poljske ljudske stranke. Stranka bo podpirala predsednika poljskega kluba. Od ministra Glombinskega bo zahtevala, da uvede poljski jezik na galiških železnicah in da izpelje nekaj lokalnih železnic.

Ogrski Rumuni zahtevajo v memorandu, ki ga je prinesel novo ustanovljeni časopis narodne stranke sledeče zahteve: zakonito pripoznanje rumunske narodne stranke, splošno in tajno volilno pravico, ureditev rumunskih volilnih okrajev, veljavnost rumunskega jezika v uradih, nastavljen Rumuncev v državni službi, zavarovanje autonomije v cerkvi, posebno sekcijo v naučnem ministrstvu, šolski verouk v rumunskem jeziku, tri popolnoma rumunske gimnazije in pomiloščenje političnih zločincev. Pod temi pogoji bi šla rumunska narodna stranka z vlado. Ministrski predsednik Khuen je izjavil, da teh pogojev ne more sprejeti. S tem bodo razbita pogajanja med Rumuni in Madžari, ki so se vršila na račun slovanskih narodov na Ogrskem.

Nemški cesar gre v Carigrad na obisk k Sultanu. Ob priliki svojega potovanja na Korfu bo obiskal Viljem tudi sultana. Kakor vse kaže, ta obisk ne bo tako slučajen, kakor se kaže, ampak ima svoj namen, ker se Viljem zelo zanima za Turčijo in ga tam tudi zelo čislajo.

Prusija je določila za germanizatorične namene v svoji notranjosti 35.315.050 mark. Nasproti svoti v prejšnjem letu je to za 357 mark več. Naseljevalna komisija dobi 2.211.500 mark, ostmarka in priboljšanje uradnikom 6.155.000 mark dispozicijski fond znaša 2.250.000 mark, za nakup zemlje, ki se bo razdelila med nemške koloniste 26.950.000 mark.

Poljska frakcija v pruski zbornici, je podala zakonski načrt, po katerem se dopušča poljski jezik na vseh javnih zborovanjih. To je odgovor na hakatiščne hujskarje.

DNEVNE VESTI.

Kako skrbje klerikalci za svoje volilce. Kakor znano, so Črnuče pri Ljubljani ena najbolj zagriženih klerikalnih občin na Kranjskem. Še pri vseh volitvah je dobil dr. Šusteršič

skoro vse glasove. V zahvalo se pa po volitvah za svoje volilce niti ne zmeni, še manj pa, da bi kaj skrbel zanje. Skozi Črnuče teče potok, ki napravi kmetom ob vsakem nalivu občno škodo. Most, ki drži čez ta potok, se nahaja v tako skandaloznem stanju, da se lahko vsak trenutek podere pod kakim težkim vozom. Ker se poslanec dr. Šusteršič sploh nikdar niti ne prikaže na Črnuče, da bi ga njegovi volilci prosili za pomoč in podporo, zato so se kmetje obrnili sami že lansko leto in celo 2 krat pisмено na dr. Lampeta s prošnjo, da bi izposloval pri deželnem odboru kako podporo za regulacijo potoka in popravo mostu. In mislite da se je kranjskemu finančnemu ministru Lampetu zdelo vredno, tem vedno zvestim klerikalnim zaveznikom in revnim kmetom, vsaj na dopisnici odgovoriti? Kaj še! Lampet jih do prihodnjih volitev ne potrebuje več. Mislimo, da bodo Črnučani sedaj vendar enkrat sprevideali, da jim same klerikalne obljube ničesar ne pomagajo. Ta slučaj naj pa služi v poduk sedaj tudi vsem ljubljanskim volilcem, katere klerikalci neprestano begajo z raznimi obljubami.

Samooobsodba Naglov dekret glede katoliških društev na Dunaju, je kakor znano, vzbudil med nemškimi klerikalci velikansko ogorčenje. Niti najzagriženejši nemški klerikalni listi niso občutili potrebe zagovarjati škofa Nagla, ampak so enoglasno obsodili njegove novotarije. Drugače naši klerikalci, katerih glasilo na impertinenten način celo odobrava postopanje škofa Nagla. „Slovenec“ zatrjuje, da je Nagl izdal svoj dekret v prvi vrsti gnan po razmerah, ki vladajo na Dunaju med krščanskimi socialisti. Docela se strinjamo s „Slovencem“, ki pravi, da so se med krščanske socialiste na Dunaju vstulili ljudje najrazličnejših teženj in nazorov. A za nas je važnejše dejstvo, da je „Slovenec“ podal s tem tudi pravo, edino sliko naše klerikalne stranke, v kateri kar mrgoli raznih koristolovcev in temnih elementov, ki hočejo še ono malo četico poštenjakov, ki so v klerikalni stranki, korumpirani. Javna tajnost je namreč tudi že pri klerikalcih, da je vodstvo stranke prekinjek ateistično in koristolovsko, a stranka sama je nasproti voditeljem brez vsake moči. Trditve „Slovenca“, da bi se pri nas noben človek ne razburil, če bi se izdal enak dekret, kakor je Naglov, je pa naravnost smešno. Gospodje! Saj vam je menda dobro znano, kako razburjenje vlada med vami še sedaj radi znanega dekreta, v katerem papež prepoveduje duhovnikom sodelovanje pri posvetnih zavodih, zlasti pri denarnih. Ta dekret bi bil prava dobrota za ves slovanski narod, če bi se izvedel. Katoličani iz „Katoliške tiskarne“ naj nikar preveč ne govore v ljudeh najrazličnejših teženj in nazorov, kajti takih temnih elementov in koristolovcev se ne dobi nikjer toliko, kakor ravno med našimi klerikalci.

Prof. Jarc samt Frau, tako smo čitali pred par leti v „Laibacher Zeitung“ v rubriki „Angekommene Fremde“ in sicer je ložiral ta klerikalni moralist, ki se je poročil še le lansko leto, s svojo „soprogo“ v hotelu pri „Slonu“ v Ljubljani. — Ker hočejo klerikalci na vsak način dati ljudem lekcije o morali, bomo začeli — ako bo to potrebno — priobčevati tudi telefonske razgovore med dr. Peganom in njegovo gospo soprogo. Imamo pa tega materijala še dosti.

Eisner in — Hochenburger. Justični minister dr. Hochenburger je prestavil okrajnega sodnika v Cerknici, Rudolfa Perscheta k deželnemu sodišču v Ljubljano, gotovo na priporočilo Eisnerjevo in Pittreichovo. To stoji brez dvoma, pa tudi še nekaj

MAURICE MAETERLINCK:

Smrt mladega psička.

(Iz knjige „Lee double jardin“ prevel dr. V. Z.)

Nedavno mi je umrl mlad psiček, buldog, v četrtem mesecu svojega kratkega življenja. Ni imel torej še nobene preteklosti. Njegove pametne oči so se odprle, da bi opazovale svet in ljudi, potem pa so se zopet zaprle pred skrivnostno krivičnostjo smrti.

Prijatelj mi je bil daroval živalico in ji dal — mogoče iz ironije — nekako nepričakovano ime „Pelleas“. Zakaj bi ga jaz krstil drugače? Ali tak le neboljčen, dobrodušen, zvest in pošten psiček morda onečašča ime kaknega človega ali pa kakšnega umišljenega junaka?

Pelleas je imel torej mogočno, izbočeno čelo, na ta način kakor Sokrates ali Verlaine, majhen, črn nos, ki je bil nazaj zaviljen, kakor da z nevoljo nečemu pritruje, in pod njim par širokih enakomerno doli visečih ustnih gub, ki so dajale glavi preteč, robat in zamišljen izraz in pa obliko trikotnika.

Bila je na njem ona lepota pravega prirodnega nestvora, ki se je razvil natanko po zakonih svojega plemena.

In kakšen hvaležno pozoren odkritonedolžen smehljaj, poln ljubeče pokornosti, brezmejne hvaležnosti in popolne udanosti se je svetil pri vsakem najmanjšem božanju iz te krasnogrde krinke!

In človek ni vedel, odkod je pravzaprav prihajal. Iz teh vestnih krotkih oči? Iz ušes, ki so se pozorno postavile po konci, če mu je kdo kaj govoril? Iz tistih štirih belih, majhnih, naprej stoječih zobčkov, ki so se veselo bleščali na teh črnih ustnicah? Iz čela, ki je zravvalo gube, da bi razumelo in ljubilo? Ali morda iz kratkega repka, ki je migal na drugem koncu njegovega telesa, da bi izrazil strastno, vročo radost, ki je napolnjevala živalico, ono srečo, da spet čuti roko svojega boga, ki se mu je vdala in da mu sme in more spet gledati v oči?

Pelleas se je rodil v Parizu in jaz sem ga vzel s seboj na deželo. Na trdnih, debelih nogah, ki so ga tako še negotovno in nerodnega vodile po še neodkritih potih njegovega mladega življenja, je mehko počivala mogočna, resna, toponosa in kakor od misli težka glava.

Kajti ta groba in nekako melanholična glava, ki je bila podobna glavi otroka, ki se je presilil z učenjem, je začela ravno s tistim težkim delom,

ki teži vsake možgane ob vstopu v življenje.

V teku petih ali šestih tednov je moral sprejeti in v sebi predelati zadostno predstavo in razumevanje sveta, ki ga je obdajal. Človek, ki mu pride prav vse znanje njegovih starišev in bratov, rabi trideset ali pa štirideset let, da si za silo utrdi umevanje sveta, ubogi psiček ga pa mora razrešiti v par dneh; in vendar bi njegovo pojmovanje imelo morda v očeh vsevedočega Boga isto ceno, isto vrednost kakor naše.

Raziskati je bilo treba psu zemljo, ki se da razpraskati in razgrebsti in ki skriva včasih v sebi čudovite reči. Nebo, ki je brez pomena, ker ni nič na njem, kar bi se dalo pojesti, je bilo treba odpraviti z enim samim pogledom, travo pa, to krasno zeleno travo, sveži prožni travnik spoznati kot prostor za igranje in dirjanje in kot pripravno brezmejno ležišče, kjer raste tudi „pasji zob“, zdravju koristna rastlina. Nadalje si je bilo treba zapomniti tisoč prečudnih opazovanj, ki so se usiljevala kar sama, n. pr. brez enakega drugega vodnika, razen bolečine, znati presoditi višino predmetov; s katerih se lahko skoči doli, treba se je bilo prepričati, da je popolnoma zaman zasledovati ptice, ki vedno odlete, da ni mogoče splezati

na drevesa, da bi ujel mačke, ki se mu posmehujejo: spoznati solnčna mesta, kjer se imenitno dremlejo in senčne strani, kjer zebe. Z začudenjem opaziti, da dež ne pada v hiše, da je voda mrzla, neprijetna za bivanje in tudi nevarna, medtem ko ogenj na daljavo prav dobro de, v bližini pa je strašen.

Opaziti, da hodijo včasih po travnikih, po dvoriščih in včasih tudi po potih velikanska bitja s pretečimi rogov, ki so morda dobrodušna, na vsak način pa molčeca, ki se jih lahko precej usiljivo povoha, ne da bi se sploh zmenila zato, ki pa ne izdajo nikoli svojih skritih misli. Izkusiti ponižujoče in sitno dejstvo, da se v domovanju bogov ne sme slediti vsem prirodnim zakonom brez razlike. Spoznati, da je kuhinja najodličnejše in najprijetnejše mesto tega bivališča bogov, čeprav ni dovoljeno biti notri, to pa zavoljo kuharice, ki je kaj imenitna, toda sila ljubosumna Višja Moč. Izkusiti, da so vrata zelo važne in muhaste Višje Sile, ki peljejo včasih k sreči, večinoma pa so trdno zaprta, molčeca in otrpla, ošabna in brezsrčna in ostanejo gluha na vse prošnje.

Enkrat za vselej spoznati, da so bistvena dobra tega življenja, njegovi nedvomni užitki, največkrat trdno zaprti v loncih in ponvah in da so sko-

raj vedno nedosegljivi, gledati je treba nanje nalašč s priučenjo ravno dušnostjo, se vaditi v njih ignoriranju in reči sam pri sebi, da so to najbrže zelo sveti predmeti, ker če se jih le dotakneš z vso spoštljivostjo samo s končkom jezika, že zbudiš s tem, kakor z udarcem čarobne palice, soglasno jezo vseh bogov v hiši.

In potem, kaj naj si pes misli o mizi, ki se godi na nji toliko reči, o katerih se nič ne ve, o posmehljivih naslanjačih, ki se ne sme na njih spati, o krožnikih in skledah, ki so takrat, ki mu jih prepuste, prazne; o svetilkah, ki prežene noč in o peči, ki prežene mrzle dni?

Koliko ukazov, nevarnosti, prepovedi, problemov in ugank je treba uvrstiti v preobložene možgane! ... In kako naj vse to spravi v sklad z ostalimi zakoni, z drugimi, še večjimi, še zapovedovalnejšimi ugankami, ki jih nosi v sebi, v svojem instinktu, ki se pojavljajo od ure do ure in rastejo, ki se dvigajo iz krila časa in pasme, ki preplavljajo kri, mišice in živce in se uveljavljajo naenkrat nevdžrno in zapovedujoče celo proti bolečini, da celo proti ukazu gospodarja in strahu pred smrtjo?

(Dalje.)

drugega! Okrajni sodnik g. Persche je nemškega mišljenja, sicer pa zmeren in koncilijanten mož, ali Elsner ima načrt ga utihotapiti na izpraznjeno mesto sodnega svetnika Einspielerja. Zdaj bo Elsner pričel praktičirati kar na svojo pest v Ljubljani tako, kakor praktičira Pittreich v Gradcu: Slovence vun, v Ljubljano pa nemškom sleče sodnike z dežele! Nemci delajo tiho a vztrajno, pri nas pa se kriči že v listih in grih, "Slava vladar", če da le kmetijski družbi par kron za kakoga plemenskega — bika!

Naše narodne dame. Naše tako zvane narodne dame menda nikdar ne bodo prišle do pameti in spoštovale materne jezika, kakor bi bila njih sveta dolžnost. Poročajo nam da se še niti v oni dobi, ko je imelo v oskrbi mestno drsališče pod Tivolijem kazinsko društvo, nikdar ni toliko nemškutarilo, kakor sedaj, ko se Nemci ločili od Slovencev. Občinstvo se kar javno zgraža nad nemškutarjenjem naših narodnih dam in napravljajo razne opazke, seveda brez uspeha. Vsem tem goskam povemo v opomin sledeči narodni pregovor: "Slab tič, ki sam svoje gnezdo ponesnaži!" Pričakujemo, da bo to za enkrat zadostovalo.

Tudi dva pristna Tevtona. Matija Vodicej in Josip Kovač, oba straznika v Ljubljani, morata biti zagrižena pristaša nemškega "Kulturvolka". Moža niti ne razumeta nemškega jezika, še manj pa govorita in vendar sta se kljub temu pri zadnjem ljudskem štetju zapisala kot pristna Nemca. Ne vemo sicer ali ju je kdo vpisal za Nemce brez njihove vednosti ali ne, vsekakor pa je žalostno dejstvo in znamenje narodne brezbriznosti. Pričakujemo tozadevno pojasnila.

Od nekod. Nekje se je nekoč ustanovila prepotrebna podružnica "Družbe sv. Cirila in Metoda". Pri tej priliki je bilo izvoljeno neko narodno dekle v odbor. Njen oče, popolnoma neodvisen in premožen mož, ki se šteje za zavednega (?) Slovenca in kdove še kaj, je prepovedal hčeri prevzeti mesto tako-le: Če ne pusti tistega posla takoj, ti dam delavsko knjigo in pojdi v službo. Ali se ne pravi to uničevati narodnih idealov? Ali je to narodna vzgoja? Ali je tak mož še vreden imena Slovenca?

Ljubljanske dame imajo svoj sestanek v svrhu dobrotelne prireditve za "Domovino" v petek, 27. t. m. ob 5. uri popoldne v posebni sobi Narodne kavarne. Prosimo obilne udeležbe. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Cercle franko-illyrien si je na občnem zboru 20. t. m. izvolil ta-le odbor: Dr. Valentin Korun, predsednik; Josip Reisner, tajnik; gđc. Vera Veršec, blagajničarka; gđc. Marija Wiegler, arhivarka. Nedavno ustanovljena društvena knjižnica šteje približno 80 del najmodernejših francoskih pisateljev, društvena blagajna ima čistih 349 K 57 vin. Po končanem dnevnem redu zbor se je vršila prišrna odhodnica dosedanje blagajničarke gospe dr. Ferjančičeve.

Zbirka za Rusjanove stariše. Kakor nam poročajo iz Beograda, znašajo prispevki, ki se zbirajo za siromašne stariše pok. slovenskega avijatika Edvarda Rusjana, že nad 5000 dinarjev (kron). Ko bodo dospeli še prispevki od garnizijskih oficirjev, bodo stariši pokojnika osebno pozvani v Beograd, kjer jim bo odbor izročil nabrano svoto.

Razpis učiteljskih služb. Na enorazredni šoli v Koritnicah se razpisuje učno mesto za učitelje v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo predpisanim potom do 12. februarja 1911. — V kamniškem šolskem okraju se razpisujejo naslednja učna mesta z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje: 1. Učno mesto na trirazredni ljudski šoli v Komendi; 2. nadučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Št. Gotardu; 3. učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Dolu. Pravilno opremljene prošnje je za vsako učno mesto posebej predpisanim službenim potom vlagati do 5. februarja.

Dirka na sankaljšču v Bohinjski Bistrici. Dne 12. februarja t. l. prirede športni krogi iz Trsta, Gorice, Kanala in Trčiča dirko na Bohinjskem sankaljšču. Program je razdeljen na štiri dele: 1. Dirka za dame, enosedelne sanke 800 metrov. 2. Dirka juniorjev, enosedelna 1200 metrov. 3. Dirka seniorjev, enosedelna 1800 metrov. 4. Dvosedelna dirka (en gospod in ena dama) 1200 metrov. Za vsako dirko razpisana so tri darila. Najzanimivejša dirka bo točka 3, v kateri je razpisano tudi prvenstvo. Natančnejši program nam je obljubljen. Na čast dirkačem priredi se na predvečer v veliki dvorani hotela "Triglav" športni ples s sodelovanjem c. kr. vojaške godbe št. 47.

Trgovski plesni venček. Kakor smo že poročali, priredi plesni odsek slov. trg. društva "Merkur" dne 4. februarja t. l. v veliki dvorani Narodnega doma, plesni venček. Prireditelji so si stavili za nalogo podvzeti vse potrebno, da bo ta prireditev vredna

dosedanjih plesnih prireditev našega društva, ki so postala jako priljubljena. Vabila se bodo razposlala še ta teden. Ker pa je pri največji pazljivosti popolnoma izključeno, da bi se kakoga prijatelja naših prireditev ne prezrlo, usojamo se vse dotičnike, ki bi vabila tekem tega tedna ne dobili najljubše prošnje, da zahtevajo vabila pismeno ali ustmeno pri društvu. Vstopnice se bodo prodajale v trgovinah gg. Gričar & Mejač, I. Samec V. Petričiča nasl. in Ivan Kostevc, dobile se pa bodo tudi na večer prireditve pri blagajni. Pri plesnem venčku, čegar čisti dobiček je namenjen dobrotelnim napravam društva, bo svirala slavna "Slovenska Filharmonija". Začetek ob pol 9. uri zvečer. Kot vsako leto so tudi letos prireditelji oskrbeli za krasne plesne rede za dame (damska darila). Za prireditev vlada živahno zanimanje, ter po tem sklepajoč upamo, da bo udeležba velika in bo vsakega posameznika zadovoljila.

Koncert Glasbene Maticе se vrši definitivno dne 5. februarja ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela "Union". Vstopnice se dobivajo že sedaj v predprodaji pri gospe Šešarkovi v Šelenburgovi ulici.

Društvo slovenskih trgovskih sotrudnikov priredi dne 11. februarja v veliki dvorani hotela "Union" svoj II. veliki plesni venček. Ker bode ta prireditev nekaj izvanrednega, se slavno občinstvo opetovano opozarja.

Akademsko društvo slovenskih veterinarjev na Dunaju ima v soboto 28. t. m. ob pol 8. uri zvečer v restavraciji "Zum grünen Tor" (poprej Novak) III. Hauptstrasse št. 45. svoj IV. redni občni zbor z običajnim vsopredom. Slovanski gostje dobrodošli!

Odbor dolenskega pevskega društva v Novem mestu naznanja s tem, da se vrši danes, dne 26. t. m. zvečer ob 8. uri v pevski sobi izvanredni občni zbor.

Zagorski rokodelci prirede plesni venček — kakor vsako leto — dne 12. februarja. Natančni spored se pravočasno objavi. Sosedna društva se prosijo, da ne prirejajo na ta dan veselice.

Bralno in pevsko društvo "Štanjel" v Štanjelu na Krasu, bo imelo v nedeljo, dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne svoj redni občni zbor, ter volitev novega odbora v društvenem prostoru št. 42. K obilni udeležbi so vabljeni vsi cenjeni člani društva.

Napadalcu. Ko je šel v nedeljo mestni čuvaj Fran Gorec po mestnem logu v svoji službi, je v bližini takozvane "Rakove ješče" zaslišal mahoma močen pitčji krik. Ko je prišel na lice mešta, je zapazil nekega vrana, ki se je vjel v železno past in oprostil ptiča. V tem trenutku pa sta skočila iz grma dva možka, mu vzela past in izrazila nevarno grožnjo. Šele potem, ko je paznik v siločinu potegnil za samokres, sta ga pustila pri miru in pobegnili. Proti obema nasilnežema je vložena obtožba.

Prijatelj zapora. Predvčerajšnjem ponoči je prišel na mestno osrednjo stražnico neki 22 letni pijani zidar in izjavil, da je brez sredstev. Ker je doma iz Dobrunj, ga je policija odklonila. Nato je sicer odšel, a si takoj pred prvo hišo na Mestnem trgu postal. Neki stražnik je vsled tega ugodil njegovi srčni želji in ga odvedel v zapor.

Pobegnil je v pondeljek zjutraj, dne 23. t. m. neznanokam 14 letni trgovski vajenec, Albert Hribar, iz Trbovelj na Štajerskem. Učil se je pri tvrdki M. Orehek v Ljubljani. Kdor bi ga slučajno kje videl, ali o njem kaj slišal, se prosi, da javi to takoj ljubljanski policiji.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 25. januarja. V današnji seji avstrijskega državnega zbora je vzbujal občo pozornost govor načelnika "Poljskega kluba", poslanca Lazarskega, ki je jako hladno in mirno razjasnjeval stališče Poljakov nasproti novemu Bienerthovemu kabinetu. Povdarjal je odločno, da Poljaki ne zahtevajo samo praznih obljub in besed, ampak tudi dejanj. In po teh dejanjih si bo "Poljski klub" uravnaval svoje stališče napram novi vladi. Izjavil je, da si bodo Poljaki v bodoče vedeli varovati politiko proste roke, ker nikakor niso v vladni, ampak državni službi, kateri sicer dovolijo razne nujno potrebne stvari, ne gredo pa zanj čez drn in strn. Za zabavo v današnji seji je skrbel znani poslanec Wastian, čigar govor je vzbudil v zbornici velikanski smeh. Poslanec Wastian je namreč nesramno udrihal čez Slovence in njih kulturne zahteve. Pri razpravljanju o ljudskem štetju je povdarjal, da je sedanje ljudsko štetje pokazalo, koliko slovenskih kmetov na Spodnj. Štajerskem se raje (!!) vpiše za Nemce kakor Slovence. Ko so govorili še poslanci Kadelčak, Gorski in Lewicki, ki je povdarjal kulturne za-

hteve Rusinov in preciziral strogo opozicijsko stališče rusinskega kluba napram novemu kabinetu, je bila debata zaključena in seja končana.

Dunaj, 25. januarja. Danes dopoldne se je vršila seja naučnega odseka avstrijske državne zbornice. Razpravljalo se je o nameravani spremembi zakona glede stališča okrajnih šolskih nadzornikov. Vlada hoče namreč mesta okrajnih šolskih nadzornikov sicer podržaviti, vendar pa se brani, kakor je danes povdarjal naučni minister grof Stüggh, pripustiti, da bi se to vprašanje rešilo potom splošnega državnega zakona.

Uti rezultata volitev hrvaških delegatov za ogrsko skupno zbornico.

Zagreb, 25. januarja. Rezultat volitev hrvaških delegatov za ogrsko skupno državno zbornico, je napravil velikansko senzacijo. Javnost se razburja zlasti radi tega, ker so frankofurtimeši popolnoma potegnili z banom Splošno se komentira dejstvo, da je ban "zmagal" le s pomočjo 20 glasov virilistov in 17 poslancev, od katerih pa celih 11 niti niso priznali. Časopisi tudi zelo obširno razpravljajo o banovi izjavi, da člani koalicije, ki so bili izvoljeni za delegate, ne morejo odložiti svojih mandatov.

Uvoz srbske živine v Italijo.

Belgrad, 25. januarja. Italijanska vlada je dovolila uvoz srbske živine in mesa v Italijo.

Italijansko-srbska banka v Beogradu.

Belgrad, 25. januarja. V finančnih krogih se razširajo vesti, da se v najkrajšem času ustanovi v Beogradu italijansko-srbska banka.

Reorganizacija "Slov. Enote"

Dunaj, 25. januarja. Danes, ob dveh popoldne je imel sejo redakcijski komite "Slov. Enote", ki se bavi s spremembo statutov reorganizirane "Slov. Enote". Zatrjuje se, da je redakcijski komite spremembo statuta že sprejel in se bodo že prihodnje dni završila pogajanja z Jugoslavlani, da se zadeva po reorganiziranju "Sl. Enote" vendar enkrat uresniči.

Volitve v vilajetsko zbornico.

Skoplje, 25. januarja. Danes so se vršile volitve za vilajetsko zbornico. Izvoljenih je bilo 14 Turkov in Arnautov, 7 Srbov, 2 Bolgarov in 1 Miridit. Čudno je, da je bilo izvoljenih samo 7 Srbov, ker je skopeljski okraj popolnoma srbski.

Obsodba bolgarskih vstašev.

Skoplje, 25. januarja. Vojno sodišče v Kočani je danes obsodilo 69 bolgarskih vstašev in sicer: 6 na smrt, 18 v dosmrtno ječo, 11 na 15 let, 19 na 10 let, 16 na 5 let, ostale pa na manjšo kazen.

Seja "Slovenskega kluba".

Dunaj, 25. januarja. Slovenski klerikalni poslanci so imeli danes dopoldne sejo, na kateri so se zopet posvetovali o politični situaciji. Sedaj postaja vedno bolj jasno, da bi se radi popolnoma odkrižali "Zveze Južnih Slovanov" in "Slov. Enote".

Seja jugoslovanskega visokošolskega kluba.

Dunaj, 25. januarja. Jutri ob treh popoldne se snide k seji jugoslovanske visokošolskega kluba, da se posvetuje o nadaljni taktiki kluba glede italijanske vseučiliške zahteve.

Justifikacija japonskih anarhistov.

Pariz, 25. januarja. Iz Japonskega prihajajo poročila, da se je danes izvršila justifikacija na smrt obsojenih 24 japonskih anarhistov, ki so hoteli umoriti japonskega cesarja. Justifikacija je trajala celih 7 ur, namreč od 8. dopoldne do 3. popoldne.

Češki radikali proti dr. Kramarju.

Praga, 25. januarja. Češki radikali so sklenili glasovati v seji enotnega češkega kluba proti spremembi klubovega statuta, po kateri bi se omogočilo dr. Kramarju vstop v vodstvo. Radikali tudi zahtevajo, da se takoj skliče klub k seji, na kateri nameravajo energično protestirati proti temu, ker vodijo nekateri poslanci prelačno opozicijo proti sedanjemu reakcionarnemu kabinetu. Izjavili so tudi, da hočejo z vso silo delovati na to, da se "Slovenska Enota" v najkrajšem času reorganizira.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik: Milan Plut.

Tiska "Učiteljska tiskarna", Ljubljana.

Poslano*)

Dne 10. prosinca t. l. ob 6. uri zvečer prišel je ob moji odsotnosti v moje stanovanje hišni gospodar Jožef Bartel, sedaj hišnik kmetijske šole na Grmu. G. Bartelj je vprašal mojo ženo, kje je podbevšek, na kar je ona odgovorila: "Kaj bi mu pa radi?" G. Bartelj pravi na to: "Prišel sem se mu zahvaliti, ker me raznaša po časopisih". Žena mu odvrne, da ji o tem ni znanega ničesar in tudi ne meni,

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

ker če bi kaj dal v časopis, bi se bil tudi podpisal. Nato je pričel Bartelj vprico mojih pet otrok v starosti po 8 mesecev, 6 let, 9 let, 10 let in 12 let ter vprico gospe Valentin in moje žene upiti, trkati se na prsa in preklinjati, da priseže, da sem ga ravno jaz dal v časopis. Opetovano se je zaklinjal, da se v svoji hiši lahko čisto poljubno prepira in če treba tudi pretepa. Pri tem je tudi vpil, da sem jaz sicer klerikalec, ampak slabši kot največji liberalci. Naravno je da je bila vsa rodbina v velikem strahu. Do dne 20. t. m. nisem vedel, kateri list da piše o gospodu Bartelju in kaj; tega dne pa mi je nek prijatelj posodil Vaš list št. 318 in 319 z dne 16. in 17. t. m., v katerih številkah se nahajata članka: "Nathan v klerikalnem deželnem zavodu". Ker podpisani nisem v nikaki zvezi z omenjenima člankoma kakor tudi sploh ne z Vašim listom, zato prosim, da mi na tozadevno željo še izrečno potrdite. Omenjonega gospoda Bartelja, ki se je v svojem stanovanju grozeče obnašal in me po krivem sumničl sem ovdalil po gospodu odvetniku na pristojno mesto.

Kandija, dne 21. prosinca 1911.

Mihael Podbevšek.

Opomba uredništva. Potrjujemo, da ni gospod Podbevšek v nobeni zvezi z omenjenima člankoma.

Mali oglasi.

Proda se skoraj nova, različna sobna oprava ter raznovrstne knjige "Slovenske" in "Hrvatske Maticе" na Elizabetni cesti 7, II. 503-2

Damska žalna in modna krila najnovejšega kroja od 5 K naprej. Samo v konfekciji A. Lukič, Pred škofijo 19. 10-2

Brinjevee in od večjih let brinjevo olje se proda na pol ubno množino. Cene po dogovoru. Za pristnost jamčim Leonard Del Linz, Razdrto. 41/4-2

Stanovanje z dvema sobama in kuhinjo išče zunanja stranka za maj. — Ponudbe pod "Tujec" na inseratni oddelek "Jutra". 52

Godbo na lok

od 6 do 20 dobro rutiniranih moči priporoča: Avg. Zornič, godb. konces. v Ljubljani, ulica Stare pravde 3.

A. PERSCHE

Ljubljana,
Pred škofijo 21.

priporoča
veliko zalogo

raznih nakitov, perilo za gospode in dame, specijalitete zavratnic in nogavice; steznik „Directoire“ P. D.

Prva Primorska Tvornica za lesne izdelke
- - - z vodno silo - - -

A. Kriznič & Co.

ob kolodvoru Podmelec

Sprejema v izvršitev: vse v stavbeno mizarstvo stroko spadajoče izdelke za hiše, vile, šole, bolnišnice, cerkve, javna poslopja itd. kakor: Okna, vrata, podove, portale; popolne opreme ljudskih šol, šolske klopi po Rettig-ovem patentu itd.

Proračuni in načrti brezplačno.

Parketna tvornica opremljena z najnovejšimi stroji nudi parketne desčice iz hrastovega in bukovega lesa. Postrežba takojšnja za vsakero množino!

Zahtevajte vzorce in cene.

Strgarski oddelek nudi vse v strugar. stroko spadajoče izdelke. **JAMSTVO!** **JAMSTVO!**

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena!

Obisk strokovnjaka interesentom brezplačen.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš dobi oče, ozir. stari oče in tast, gospod

Jernej Tavčar

mizar in hišni posestnik

danes 25. t. m. ob pol 10. uri dopoldne, previden s sv. zakramenti, po dolgi mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki dragega pokojnika se bodo v petek 27. t. m. ob pol 4 popoldne v hiši žalosti Karlovska cesta št. 10 blagoslovili in nato na pokopališču pri sv. Križu položili k zadnjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi pri sv. Jakobu.

V Ljubljani, dne 25. jan. 1911.

Žalujoči ostali.

Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda!

Trgovski sluga

naobražen in zanesljiv se proti teden-ski plači K 20 s 1. februarjem sprejme v boljšo trgovino. Lahko tudi napreduje.

Ponudbe pod „Stalnost“ na inseratni oddelek „Jutra“.

Lepa prostorna

nova hiša

z njivo, stoječa ob glavni cesti, ki vodi iz Žirovnice na Bled se prav ceno proda. Pripravna je za vsako obrt, kakor tudi za letovišče.

Natančnejša pajasnila daje gosp. Ivan Soklič na Bregu, pošta Žirovnica, Gorenjsko.

Kupujte „JUTRO“.
Izvod samo 4 vinarje.

10 zapovedi

za zdravje in 10 zapovedi za kmetovalca, vsake posebej tiskane, dobi vsak človek zastoj v lekarni Trnkoczy z raven rotova v Ljubljani. V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. n. članom okr. bol. blagajne v Ljubljani, bol. zavodu c. kr. tob. tovarne v Ljubljani in bol. blagajne južne železnice.

Rabljen
- pisalni stroj -
se prodaja po zelo nizki ceni. Vprašanja naj se naslovijo na poštni predal št. 76. Ljubljana.

SODE

dobro ohranjene, stare in nove, velike in male, prodaja

IVAN BUGGENIG
sodar

Ljubljana, Cesta na Rudolfovo želez. 5.

Sprejme se popolnoma
izurjen dacar

za davčni okraj Trebnje. — Mesečna plača K 90— ter stanovanje in drva prosta. Nastop službe s 1. februarjem 1910. Prošnje je vlagati na Alojzija Stalpaha, reprezentanta, Velika Loka, Dolenjsko.

Angelj ljubezni.

Mladenec star 27 let, na večjem posestvu na Goriškem, hrepeni po ljubezni lepe, mlade soproge stare od 17. do 22 leta, večje gospodinjstva s premoženjem od K 5000 naprej. Na minulost se ne ozira. Ponudbe se pošiljajo s sliko do 30. t. m. ne inšerirati oddelku „Jutra“ pod šifro „Romeo in Julija“. Za tajnost se jamči.

Zidna opeka

najboljše vrste in najcenejša se dobi v poljubni množini pri stavbeni tvrdki

Filip Supančič
Šubicova ulica 5.

Tovarniška znamka „IKO“.

Lastna tovarna ur v Švici.

Veliko presenečenj!

V življenju nikdar več take prilike! 600 kosov samo K 4.20.

Krasno pozlačena prec. anker-ura z verižico, natančno idoča s triletno garancijo, 1 moderna svilena kravata za gospode, 3 kosi ff. žepnih robcov, 1 lep prstan z imit. dragim kamenom, 1 lepa eleg. garnitura ženskega nakitja, obstoji iz 1 krasnega koljeja iz orientalskih biserov, mod. žensk. okraska s patent. zaklopko, 2 eleg. ženskih zapetnic, 1 par uhanov s patent. kavelji, 1 krasno žepno toaletno ogledalce, 1 usnjata denarnica, 1 par manš. gumbov, trigladno double zlato s patent. zaklopko, 1 zelo eleg. album za razglednice, najlepši razgledi sveta, 3 jour-predmeti, zelo zabavni za mlado in staro, 1 zelo praktičen seznam ljub. pisem za gospe in gospode, 2 dopis. predmeta in še nad 500 uporabnih predmetov, v hiši prepotrebni. — Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo K 4.20. Razpošilja po povzetju ali proti predpošiljavi ženske dunajske centralne razpošiljalnice P. Lust, Krakovo 521. NB: Pri naročilu na dva zavoja se priloži prima angleška britev. Za neugajajoče se vrne denar.

Izdelovanje igrač
Ernest Hoffarth jun., Dunaj VIII.,

Pfeilgasse 34.

Vojaške oprave za otroke:

Infanterijska garnitura	K 4.—
Huzarska „	„ 5.—
Planin. lovcev „	„ 5.—
Dragonska „	„ 5.—
Ulanska „	„ 5.—
Telesne straže „	„ 6.—

obstoječa iz čake, prsnega oklepa, sablje, patronske taške, puške v najfinejši izdelavi

Razpošiljatev po povzetju.

Zaradi inventure izredno znižane cene.

Raglan	za dame preje K 40—	sedaj K 12—
Gledališka mantila	„ „ „ 40—	„ 12—
Paletot	„ „ „ 60—	„ 16—
Pelerina	„ „ „ 15—	„ 8—
Kratki kožuhi	gospode „ 60—	„ 30—
Zimska ali sportna suknja „ „ „ 40—	„ 18—	
Obleka	„ „ „ 40—	„ 16—

Otroče obleke pod vsako ceno!

Angleško skladišče oblek O. Bernatovič.

Ljubljana, Mestni trg 5.

Poročni prstani

močni v zlatu, na trpežnost neprekosljivi
1 par od K 7.—

naprej
v modernih fasonah —
graviranje brezplačno

FR. ČUDNU

uraru in trgovcu v LJUBLJANI,
samo Prešernova ulica št. 1.

— Ceniki s koledarjem zastoj tudi po pošti. —
Največja zaloga stenskih ur.

**ZALOGA IN
IZDELOVANJE
OBLEK
PO MERI :**

LJUBLJANA
DVORNI TRG 3

Rezervni zaklad
nad pol milijona
kron

Kmetska posojilnica ljublanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu

v LJUBLJANI

Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/2 % brez amortizacije ali na amortizacije po dogovoru.

Telefon šte. 185 interurban.

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Denarni promet
v letu 1910
K 100,000.000—

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Upravno premoženje
v letu 1910
K 20,500.000—

račun
pri avstrijski pošti hranilnici šte. 828-406,
pri ogleški pošti hranilnici šte. 19-894.

Tovarna vozov

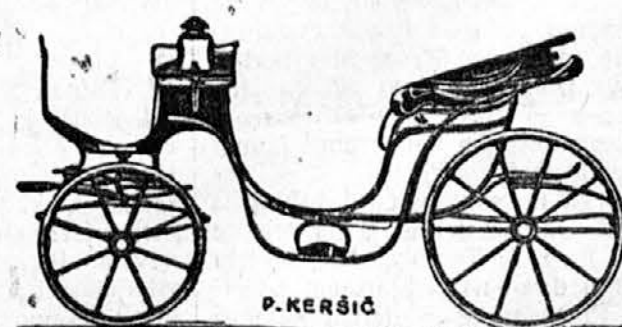
Peter Keršič, Sp. Šiška

priporoča

svojo bogato zalogo različnih vozov.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča naročila in popravila po primerno nizkih cenah.

Sprejema se tudi les v žaganje na parni žagi.

Za točno in solidno delo se jamči.

Že rabljeni vozovi se jem-

ljejo v račun.

Del. glavica:
K 5,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %

Rez. fond:
K 450.000.